

Bachelorscriptie Pedagogische Wetenschappen

Faculteit der Sociale Wetenschappen

Algemene- en Gezinspedagogiek

Juli 2014

Coping bij volwassen internationaal geadopteerden in Nederland

Student: Tjerkje Miedema

Studentnummer: s1066323

Eerste begeleidster: D. Smeets

Tweede begeleidster: S. van der Veek

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	4
INLEIDING	5
INTRODUCTIE	5
VRAAGSTELLING	6
HYPOTHESES	11
METHODE	12
PARTICIPANTEN	12
PROCEDURE EN MATERIALEN	13
RESULTATEN	16
BESCHRIJVENDE STATISTIEK	17
ANALYSES	19
REGRESSIE	20
CONCLUSIE EN DISCUSSIE	23
DISCUSSIE	24
BEPERKINGEN	26
CONCLUSIE	27
REFERENTIELIJST	28

SAMENVATTING

Coping verwijst naar de manier waarop mensen emoties, cognities en gedragingen die ontstaan door stressvolle gebeurtenissen of stressvolle situaties proberen terug te dringen of in toom te houden. In deze scriptie werd onderzocht welke factoren samenhangen met het gebruik van actieve en vermijdende coping strategieën bij volwassen internationaal geadopteerden. Er werd in een aselechte steekproef van 115 respondenten onderzocht of probleemgedrag, zelfvertrouwen, gevoelens over de adoptie en de leeftijd op het moment van plaatsing samenhangt met actieve en vermijdende coping. Meer zelfvertrouwen bleek samen te hangen met het gebruik van meer actieve coping en minder vermijdende coping. Negatieve gevoelens over de adoptie correleerden met het gebruik van meer actieve coping strategieën. Zelfvertrouwen bleek het sterkst samen te hangen met actieve coping. Voor het meten van actieve en vermijdende coping is echter gebruik gemaakt van slechts enkele items uit de Utrechtse Coping Lijst, in verder onderzoek moet van de gehele vragenlijst gebruik worden gemaakt.

INLEIDING

Introductie

Wereldwijd worden jaarlijks 45.000 kinderen internationaal geadopteerd door niet-familieleden (Selman, 2006). Sinds 1956 is in Nederland de adoptiewet van kracht, hierdoor werd het mogelijk om een kind te adopteren. In 1993 werd het Haags Adoptieverdrag opgesteld om internationale adoptie op een eerlijke en juiste manier te laten verlopen en de geadopteerden te beschermen (Nederlands Jeugdinstituut, 1993). Daarnaast werd er in dit verdrag gestreefd naar een samenwerkingsverband tussen de deelnemende landen. In 2004 bedroeg de adoptie ratio - het aantal geadopteerden per 1000 geboortes - in Nederland 6,9 (Selman, 2006). In totaal werden er in dat jaar 1307 kinderen geadopteerd door Nederlandse ouders.

Hoe het de geadopteerde kinderen vergaat na de adoptie, is voor het eerst grootschalig in Nederland onderzocht door Verhulst, Althaus en Versluis-den Bieman (1990). Zij hebben onderzoek gedaan naar internationaal geadopteerde kinderen die tijdens hun kinderjaren geadopteerd waren en op het moment van onderzoek tussen de tien en vijftien jaar oud waren. Uit hun onderzoek blijkt dat zij een hogere kans hebben op het ontwikkelen van gedragsproblemen en emotionele problemen dan niet geadopteerde kinderen. Later is uit onderzoek van Tieman, van der Ende en Verhulst (2005) in dezelfde, longitudinale, studie gebleken dat internationaal geadopteerden in de jongvolwassenheid een hoger risico lopen op angststoornissen, drugsgebruik en drugsverslaving dan niet geadopteerde jongvolwassenen. Geadopteerde jongvolwassen mannen lopen ook meer risico op het ontwikkelen van stemmingsstoornissen.

Uit de longitudinale studie blijkt dat internationaal geadopteerden meer risico lopen op het ontwikkelen van psychopathologie. Een belangrijke voorspeller van het wel of niet ontwikkelen van psychopathologie is coping. Dit is de manier waarop men omgaat met problemen. Uit een review over de samenhang tussen coping strategieën en psychopathologie is gebleken dat het gebruik van

meer onhandige coping strategieën, zoals het vermijden van een probleem, samenhangt met psychopathologie. Het gebruik van handigere coping strategieën, zoals het oplossen van een probleem, hangt juist samen met minder psychopathologie (Aldao, Nolen-Hoeksema & Schweizer, 2010). Om psychopathologie te voorkomen, is het van belang om gebruik te maken van coping strategieën die problemen in het dagelijkse leven op kunnen lossen.

In deze scriptie zal worden gekeken naar mogelijke factoren die voorspellers van coping kunnen zijn. Deze factoren betreffen probleemgedrag, zelfvertrouwen, gevoelens over de adoptie en de leeftijd op het moment van plaatsing. Er zal worden onderzocht op welke manier en in welke mate deze factoren van invloed zijn op verschillende coping strategieën bij volwassen internationaal geadopteerden.

Vraagstelling

Deze bachelorscriptie maakt gebruik van het meest recent afgenomen meetmoment in de hierboven genoemde longitudinale studie naar internationaal geadopteerden, dat plaats vond tussen 2010 en 2012. De internationaal geadopteerden zijn nu volwassen. Er wordt gekeken naar de samenhang tussen verscheidene factoren, te weten probleemgedrag, zelfvertrouwen, gevoelens over de adoptie en de leeftijd op het moment van plaatsing in het adoptiegezin en coping. Er zal worden getracht antwoord te vinden op de vraag hoe probleemgedrag, zelfvertrouwen, gevoelens over de adoptie en de leeftijd op het moment van plaatsing samenhangen met actieve en vermijdende coping. Daarnaast zal worden gekeken naar welke variabele het sterkst samenhangt met coping.

Coping

Coping verwijst naar de manier waarop mensen emoties, cognities en gedragingen die ontstaan door stressvolle gebeurtenissen of stressvolle situaties proberen terug te dringen of in toom te houden (Van der Ploeg, 2013). Door het toepassen van verschillende coping strategieën

wordt getracht om problemen of vervelende situaties op te lossen en het stressniveau te reduceren.

Er zijn veel verschillende coping strategieën, zowel positief als negatief. Positieve coping reduceert stress, in tegenstelling tot negatieve coping. Het is belangrijk om het gebruik van dergelijke positieve strategieën te stimuleren, aangezien te veel stress negatieve effecten op de gezondheid heeft (Padgett & Glaser, 2003). Uit een onderzoek naar coping bij adolescenten en volwassenen blijkt dat positieve coping strategieën, zoals de situatie positief bekijken, gerelateerd zijn aan minder symptomen van psychopathologie. Negatieve coping strategieën, zoals piekeren over de situatie, blijken daarentegen gerelateerd te zijn aan meer symptomen van psychopathologie (Garnefski, Legerstee, Kraaij, van den Kommer & Teerds, 2002).

In deze bachelorscriptie wordt gekeken naar zowel een positieve als een negatieve coping strategie die zijn gemeten in de Utrechtse Coping Lijst (Schreurs & van de Willige, 1988). Dit betreffen de coping strategieën 'actief aanpakken' en 'vermijden'. Bij 'actief aanpakken' wordt de situatie van alle kanten bekeken en op een rijtje gezet om vervolgens doelgericht het probleem op te lossen (Schreurs, van de Willige, Brosschot, Tellegen & Graus, 1993). Bij 'vermijden' wordt de zaak op zijn beloop gelaten of wordt de situatie uit de weg gegaan (Schreurs et al., 1993).

Er is gekozen voor de strategieën 'actief aanpakken' (actieve coping) en 'vermijden' (vermijdende coping), omdat voorgaand onderzoek heeft aangetoond dat deze strategieën duidelijk samenhangen met psychopathologie. Uit een review van Penley, Tomaka en Wiebe (2002) is naar voren gekomen dat actieve coping positief samenhangt met een goede psychische gezondheid. Vermijdende coping blijkt juist negatief samen te hangen met een goede psychische gezondheid. Ook uit onderzoek naar coping bij kinderen en adolescenten door Compas, Connor-Smith, Saltzman, Thomsen en Wadsworth (2001) is gebleken dat meer actieve coping verband houdt met minder psychopathologie en vermijdende coping met meer psychopathologie. Daarom zal deze scriptie zich richten op welke factoren het gebruik van actieve en vermijdende coping onder internationaal volwassen geadopteerden in Nederland voorspellen.

Probleemgedrag

Uit een meta-analyse van Juffer en Van IJzendoorn (2005) is gebleken dat een groot deel van de internationaal geadopteerden geen probleemgedrag vertoont. Wel is het zo dat er meer geadopteerden naar de geestelijke gezondheidszorg gaan dan niet geadopteerden. Uit ander onderzoek blijkt dat internationaal geadopteerde jongens een hogere kans hebben op het vertonen van probleemgedrag dan niet geadopteerde jongens (Stams, Juffer, Rispens & Hoksbergen, 2000). Ook ander onderzoek wijst uit dat internationaal geadopteerde adolescenten meer probleemgedrag vertonen dan niet geadopteerde adolescenten (Verhulst, Althaus & Versluis-den Bieman, 1990).

Onderzoek van Levy-Shiff (2001) toont aan dat geadopteerden in hun latere leven vaker een minder positief zelfbeeld hebben en meer last van psychopathologie. Dit kan leiden tot meer stressvolle situaties en het gebruik van coping strategieën waarbij deze situaties worden vermeden, zoals het gebruiken van alcohol en drugs (Carver & Conner-Smith, 2010). Dit kan vervolgens weer leiden tot sociale- en gezondheidsproblemen. Hieruit blijkt dat probleemgedrag dus ook de manier van coping kan beïnvloeden, in plaats van dat coping alleen het probleemgedrag beïnvloedt. Ook uit onderzoek van Penley en Tomaka (2002) blijkt dat psychopathologie van invloed is op coping. Respondenten met meer kenmerken van psychopathologie bleken minder bekwaam om actieve coping strategieën te gebruiken. Zij gebruikten vaker emotie gerichte coping. Hierbij worden ergernissen of kwaadheden getoond en worden spanningen afgereageerd (Schreurs et al., 1993).

In deze scriptie wordt de relatie tussen probleemgedrag en actieve en vermijdende coping onderzocht. Veelal wordt probleemgedrag als afhankelijke variabele beschouwd in onderzoek, om te weten te komen welk probleemgedrag zich voordoet en in welke mate dit voorkomt. In deze scriptie zal de variabele probleemgedrag echter als onafhankelijke variabele worden beschouwd, om er vervolgens achter te komen of de mate van probleemgedrag samenhangt met welke coping strategie er wordt gebruikt. Dit is nog niet eerder onderzocht bij volwassen internationaal geadopteerden. Er wordt verwacht dat minder probleemgedrag samenhangt met het gebruik van meer actieve coping en meer probleemgedrag met het gebruik van meer vermijdende coping.

Zelfvertrouwen

Uit een meta-analyse van Juffer en Van IJzendoorn (2007) is gebleken dat er geen verschil in zelfvertrouwen is tussen geadopteerde kinderen en niet geadopteerde kinderen. Zoals eerder gezegd heeft onderzoek van Levy-Shiff (2001) echter wel uitgewezen dat geadopteerden in hun latere leven vaker een minder positief zelfbeeld hebben. Dit kan leiden tot meer stress en minder zelfvertrouwen. Uit een onderzoek bij adolescenten blijkt dat een laag gevoel van zelfvertrouwen samenhangt met het gebruik van vermijdende coping strategieën (Martyn-Nemeth, Penckofer, Gulanick, Velsor-Friedrich & Bryant, 2009).

In deze scriptie wordt de relatie tussen zelfvertrouwen en actieve en vermijdende coping onderzocht. Verwacht wordt dat meer zelfvertrouwen gerelateerd zal zijn aan het gebruik van meer actieve coping strategieën, terwijl minder zelfvertrouwen aan het gebruik van meer vermijdende coping strategieën gerelateerd zal zijn.

Gevoelens over de adoptie

Veel internationaal geadopteerde kinderen voelen zich anders dan niet geadopteerden (Juffer & Van IJzendoorn, 2005). De verschillen tussen henzelf en de adoptieouders zijn vaak duidelijk zichtbaar door de raciale en culturele verschillen. Smith en Brodzinsky (2002) hebben onderzoek gedaan naar de gevoelens over de adoptie bij geadopteerden tussen de acht en twaalf jaar oud. Hun onderzoek wijst uit dat geadopteerde kinderen die een hoger negatief affect hebben over het afgestaan zijn door hun biologische ouders, hogere niveaus van depressie en een lagere zelfwaarde rapporteren.

Geadopteerde kinderen met een hoog negatief affect over de afstand van de biologische ouders laten bovendien meer vermijdende coping zien (Smith & Brodzinsky, 2002). Er is echter nog niet bekend hoe deze relaties er bij volwassen geadopteerden uit zien.

In deze scriptie wordt de relatie tussen de gevoelens over adoptie en actieve en vermijdende coping strategieën onderzocht. Er wordt verwacht dat meer positieve gevoelens over adoptie zullen

samenhangen met het gebruik van meer actieve coping. Meer negatieve gevoelens over adoptie zullen samenhangen met het gebruik van meer vermijdende coping.

Leeftijd op het moment van plaatsing

Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat steeds meer geadopteerde kinderen uit tehuizen met slechte omstandigheden komen (Gunnar, Bruce & Grotevant, 2000). Een meta-analyse van Juffer en Van IJzendoorn (2007) wijst uit dat internationaal geadopteerden die later zijn geplaatst in hun adoptiegezin, een hoger risico hebben om inadequate zorg te ervaren en soms vroege negatieve ervaringen hebben opgedaan.

Er is nog geen onderzoek gedaan naar de relatie tussen de leeftijd op het moment van adoptie en het gebruik van coping in de volwassenheid. Wel is bekend dat negatieve ervaringen samenhangen met coping. Uit onderzoek naar geadopteerden in de adolescentie blijkt dat geadopteerden die op een oudere leeftijd in het adoptiegezin zijn geplaatst, meer kans hebben op psychische en sociale problemen in de adolescentie (Verhulst, Althaus & Versluis-den Bieman, 1992). Zoals hierboven beschreven blijkt psychopathologie van invloed te zijn op het gebruik van coping. Aanwezige psychopathologie leidt vaak tot minder gebruik van actieve coping strategieën (Penley & Tomaka, 2002). Het is dus aannemelijk dat er inderdaad een relatie bestaat tussen leeftijd op het moment van adoptie en welke coping strategieën worden gebruikt in de volwassenheid.

In deze scriptie wordt onderzocht of er een relatie is tussen de leeftijd op het moment van plaatsing en het gebruik van coping strategieën bij volwassen geadopteerden. Er wordt verwacht dat een jongere leeftijd op het moment van plaatsing gerelateerd is aan het gebruik van meer actieve coping, een oudere leeftijd op het moment van plaatsing aan het gebruik van meer vermijdende coping.

Voorspeller coping

Hierboven is beschreven dat zowel probleemgedrag, zelfvertrouwen, gevoelens over de adoptie als de leeftijd op het moment van plaatsing, mogelijk gerelateerd zijn aan coping. Het is

echter onduidelijk wat de beste voorspeller van coping zou zijn. Daarom zal deze scriptie tot slot onderzoeken welke factor het sterkst samenhangt met coping.

Coping is belangrijk bij het oplossen van problemen in het leven. Het is dan ook belangrijk om te weten welke factor het sterkst samenhangt met coping, zodat meer doelgerichte en efficiënte interventies kunnen worden ontwikkeld om gezonde coping te bevorderen.

Omdat er nog niet eerder onderzoek is gedaan naar de beste voorspeller van coping, kan er geen specifieke hypothese worden gesteld voor deze onderzoeksvraag.

Hypotheses

De volgende onderzoeksvragen en hypothesen zullen in deze scriptie worden getoetst:

a). 'Wat is de relatie tussen probleemgedrag en coping?'

Er wordt verwacht dat minder probleemgedrag samenhangt met het gebruik van meer actieve coping en meer probleemgedrag met het gebruik van meer vermijdende coping.

b). 'Wat is de relatie tussen zelfvertrouwen en coping?'

Er wordt verwacht dat minder zelfvertrouwen samenhangt met het gebruik van meer vermijdende coping en meer zelfvertrouwen met het gebruik van meer actieve coping.

c). 'Wat is de relatie tussen de gevoelens over de adoptie en coping?'

Er wordt verwacht dat meer negatieve gevoelens samenhangen met het gebruik van meer vermijdende coping en meer positieve gevoelens met het gebruik van meer actieve coping.

d). 'Wat is de relatie tussen de leeftijd op het moment van plaatsing en coping?'

Er wordt verwacht dat een jongere leeftijd op het moment van plaatsing samenhangt met het gebruik van meer actieve coping en een oudere leeftijd op het moment van plaatsing met het gebruik van meer vermijdende coping.

e). 'Welke factor hangt het sterkst samen met coping bij volwassen internationaal geadopteerden?'

Aangezien het de eerste keer is dat deze onderzoeksvraag wordt getoetst, is hier geen specifieke hypothese over.

METHODE

Participanten

Deze studie maakt deel uit van een longitudinale studie met internationaal geadopteerden die zijn geadopteerd door Nederlandse gezinnen. De geadopteerden zijn geboren tussen 1 januari 1972 en 31 december 1975. In 1986-1987 vond het eerste meetmoment plaats, daarna hebben er in 1989-1990, 1999-2002, 2004-2006 en 2010-2012 follow-ups plaatsgevonden. Deze scriptie gaat over de vijfde meting die heeft plaatsgevonden tussen 2010 en 2012. Alle respondenten die aan het eerste meetmoment hebben meegedaan, zijn benaderd om wederom deel te nemen aan de studie. Van alle 2148 respondenten die in 1986 meededen aan de studie, hebben er 930 geparticipeerd in de huidige studie. Voor dit scriptie-onderzoek is uit deze groep respondenten een aselechte steekproef getrokken van 115 respondenten waarover verschillende analyses zijn uitgevoerd.

De groep respondenten bestaat uit 49 (43%) mannen en 66 (57%) vrouwen. De huidige gemiddelde leeftijd ligt op 38.4 jaar. De jongste respondenten zijn nu 36 jaar, de oudste respondenten zijn 40 jaar oud. De gemiddelde leeftijd waarop de geadopteerden in het adoptiegezin kwamen, is 30 maanden. De range van aankomst in het adoptiegezin ligt tussen 1 maand en 100 maanden. Er zijn twintig verschillende landen van herkomst. De vijf meest voorkomende landen zijn Zuid-Korea, India, Colombia, Bangladesh en Indonesië.

Tabel 1.

Achtergrondgegevens van volwassen internationaal geadopteerden

Achtergrondvariabele	N	%
Mannen	49	42.6
Vrouwen	66	57.4
Zuid-Korea	51	44.3
India	13	11.3
Colombia	11	9.6
Bangladesh	10	8.7
Indonesië	5	4.3

Procedure en materialen

Het huidige onderzoek maakt enkel gebruik van meetmoment vijf (2010-2012) van de longitudinale studie, hierdoor heeft deze studie een cross-sectioneel design. Er zijn verschillende vragenlijsten via e-mail of op papier aan de respondenten gestuurd. In het onderzoek is een groot aantal vragenlijsten afgenomen. Al deze vragenlijsten werden op hetzelfde moment als één grote vragenlijst aan de respondenten verstuurd. Voor dit scriptie-onderzoek is specifiek gebruik gemaakt van de 'Utrechtse Coping Lijst' (Schreurs & van de Willige, 1988), de 'Adult Self Report' (Achenbach & Rescorla, 2003), de 'Rosenberg Self-Esteem Scale' (Rosenberg, 1965) en de 'Adoption Loss Scale'.

Coping

Voor het meten van coping is gebruik gemaakt van de 'Utrechtse Coping Lijst' (Schreurs, Van de Willige, 1988). Dit is een vragenlijst met 47 items waarbij op een schaal van 1 tot 4 (zelden/niet – zeer vaak) moet worden aangekruist hoe vaak men iets doet, bijvoorbeeld 'moeilijke situaties uit de

weg gaan'. In de huidige studie zijn 34 items van deze vragenlijst afgenomen.

De 'Utrechtse Coping Lijst' meet verschillende coping strategieën. Dit zijn actief aanpakken, palliatieve reactie, vermijden/afwachten, sociale steun zoeken, passief reactiepatroon, expressie van emoties en geruststellende gedachten. In dit scriptie-onderzoek wordt gekeken naar de strategieën 'actieve coping' en 'vermijdende coping'.

Voor de actieve coping strategieën is gebruik gemaakt van vijf items; twee items minder dan in de originele vragenlijst. De items die zijn gebruikt, zijn: 'verschillende mogelijkheden bedenken om een probleem op te lossen', 'de zaken eerst op een rij zetten', 'doelgericht te werk gaan om een probleem op te lossen', 'direct ingrijpen als er moeilijkheden zijn' en 'een probleem van alle kanten bekijken'. Vervolgens is hier een gemiddelde score voor berekend, waarbij een hogere score meer gebruik van actieve coping strategieën betekent.

Voor de vermijdende coping strategieën is gebruik gemaakt van drie items; vijf items minder dan in de originele vragenlijst. De items die zijn gebruikt, zijn: 'je neerleggen bij de gang van zaken', 'moeilijke situaties zoveel mogelijk uit de weg gaan' en 'toegeven om moeilijke situaties te vermijden'. Vervolgens is hier een gemiddelde score voor berekend, waarbij een hogere score meer gebruik van vermijdende coping strategieën betekent.

De betrouwbaarheid van de schaal 'actieve coping' bleek goed in de huidige situatie, met een Cronbach's alpha van .83. De variabele 'vermijdende coping' bleek minder betrouwbaar, deze had een Cronbach's alpha van .60.

Probleemgedrag

Voor het meten van probleemgedrag is gebruik gemaakt van de 'Adult Self Report' (Achenbach & Rescorla, 2003). Dit is een vragenlijst met 126 items over internaliserend en externaliserend probleemgedrag waarbij op een schaal van 0 tot 2 (helemaal niet – vaak) moet worden aangekruist hoe vaak men iets ervaart, bijvoorbeeld 'slaapproblemen' of 'ruzie maken'. In dit scriptie-onderzoek wordt gekeken naar zowel externaliserend als internaliserend probleemgedrag.

Een hogere score wijst op meer probleemgedrag.

Met behulp van Cronbach's alpha is gebleken dat de totale schaal 'probleemgedrag' betrouwbaar is, met een alpha van .95.

Zelfvertrouwen

Voor het meten van zelfvertrouwen is gebruik gemaakt van de 'Self-Esteem Scale' (Rosenberg, 1965). Dit is een vragenlijst met tien items waarbij op een schaal van 1 tot 4 (helemaal mee eens – helemaal niet mee eens) moet worden aangekruist in welke mate men het eens is met een bepaalde stelling, bijvoorbeeld 'ik sta positief tegenover mijzelf'. Omdat niet alle items dezelfde kant op wezen, zijn enkele items gehercodeerd. Een hogere score geeft aan dat de respondent meer zelfvertrouwen heeft.

Met behulp van Cronbach's alpha is gebleken dat deze schaal betrouwbaar is, met een alpha van .89.

Gevoelens over adoptie

Voor het meten van gevoelens over de adoptie is gebruik gemaakt van de 'Adoption Loss Scale'. Deze vragenlijst is specifiek ontwikkeld voor dit onderzoek. De vragenlijst bevat tien items waarbij elk item bestaat uit twee contrasterende stellingen, zie Figuur 1 voor een voorbeeld. Op een 4-puntsschaal kan de respondent aangeven met welke stelling hij of zij het eens is. Een score van 1 houdt in dat de respondent het helemaal eens is met de linker stelling, een score van 2 houdt in dat de respondent het enigszins eens is met de linker stelling. Een score van 3 houdt in dat de respondent het enigszins eens is met de rechter stelling en een score van 4 houdt in dat de respondent het eens is met de rechter stelling.

1 2 3 4

Sommige geadopteerden voelen zich goed als ze denken aan hun biologische ouders.	Sommige geadopteerden voelen zich verdrietig of raken overstuur als ze denken aan hun biologische ouders.
--	--

Figuur 1. Origineel item uit de Adoption Loss Scale

Vervolgens is een doorlopende schaal gemaakt waarbij werd uitgegaan van de linker stelling. Hierbij betekende een score van 1 'helemaal niet' en een score van 4 'helemaal wel' (zie Figuur 2). Omdat niet alle items dezelfde kant op wezen, zijn enkele items gehercodeerd. Tot slot is een totaalscore gemaakt, waarbij een hogere score meer positieve gevoelens over de adoptie weergeeft.

Met behulp van Cronbach's alpha is gebleken dat ook deze schaal betrouwbaar is, met een alpha van .86.

1 2 3 4

Sommige geadopteerden voelen zich goed als ze denken aan hun biologische ouders.
--

Figuur 2. Aangepast item uit de Adoption Loss Scale

RESULTATEN

In deze studie wordt onderzocht of minder externaliserend en internaliserend probleemgedrag, meer zelfvertrouwen, meer positieve gevoelens over de adoptie en een jongere leeftijd op het moment van plaatsing samenhangt met het gebruik van actieve coping strategieën bij volwassen geadopteerden. Daarnaast wordt onderzocht of meer externaliserend en internaliserend probleemgedrag, minder zelfvertrouwen, meer negatieve gevoelens over de adoptie en een latere leeftijd op het moment van plaatsing samenhangt met het gebruik van vermijdende coping

strategieën. Eerst zal er worden gekeken naar eventuele samenhangen door middel van correlaties, vervolgens wordt met behulp van regressie onderzocht welke factor het sterkst samenhangt met coping.

Beschrijvende statistiek

Per variabele is bekeken of er missende waarden waren. Vervolgens zijn voor alle variabelen de verdelingen gecontroleerd en werd nagegaan of ze voldoen aan de voorwaarden voor normaliteit. Tot slot is gekeken naar de uitbijters en welke invloed deze hebben op de normaliteit. In Tabel 2 staat een overzicht van alle gegevens.

Tabel 2.

Beschrijvende statistieken van factoren van volwassen internationaal geadopteerden

Factor	Minimum	Maximum	M	SD	Skewness	Kurtosis
Actieve coping	1.20	4.00	2.87	.58	-.25	.36
Vermijdende coping	1.00	3.67	1.99	.54	.57	.83
Externaliserend probleemgedrag	7.00	40.00	14.27	6.24	1.49	2.87
Internaliserend probleemgedrag	3.00	67.00	13.64	9.96	2.05	6.84
Zelfvertrouwen	26.00	40.00	34.23	3.97	-.02	-1.15
Gevoelens over adoptie	10.00	37.00	19.21	6.98	.38	-.93

Coping

De totaalscore voor actieve en vermijdende coping vertoont drie missende waardes, omdat

drie respondenten de vragenlijst niet hebben ingevuld. Eén van deze respondenten heeft geen enkele vragenlijst van meetmoment vijf ingevuld. Daarnaast zijn er twee respondenten die een gedeelte van de coping vragenlijst hebben ingevuld, zij maakten 15 van de 34 items. Voor zowel actieve coping als vermijdende coping waren er twee items ingevuld. Deze respondenten zijn meegenomen in het berekenen van de gemiddelde score.

De variabelen 'actieve coping' en 'vermijdende coping' voldoen aan de voorwaarden van een normale verdeling en vertonen geen uitbijters.

Probleemgedrag

De variabele 'probleemgedrag' vertoont één missende waarde, omdat één respondent de vragenlijst niet heeft ingevuld. De variabele 'externaliserend probleemgedrag' voldoet aan de voorwaarden voor normale verdeling en vertoont één uitbijter die hoger scoort dan de rest. De variabele 'internaliserend probleemgedrag' voldoet eveneens aan de voorwaarden voor normale verdeling en heeft dezelfde uitbijter die hoger scoort dan de rest. Na uitsluiting van de uitbijter treden er geen significante verschillen op in normaliteit, daarom wordt deze uitbijter meegenomen in de totaalscore.

Zelfvertrouwen

De variabele 'zelfvertrouwen' vertoont vijf missende waardes, omdat vijf respondenten de vragenlijst over zelfvertrouwen niet hebben ingevuld. De verdeling van de variabele voldoet aan de voorwaarden voor normaliteit en vertoont geen uitbijters.

Gevoelens over adoptie

De variabele 'gevoelens over adoptie' vertoont drie missende waardes, omdat drie respondenten de vragenlijst over de gevoelens niet hebben ingevuld. De variabele voldoet niet aan de voorwaarden voor normaliteit, de schaal is scheef naar links verdeeld. De variabele 'gevoelens over adoptie' vertoont geen uitbijters.

Analyses

In deze studie is onderzocht of probleemgedrag, zelfvertrouwen, gevoelens over de adoptie en de leeftijd op het moment van plaatsing samenhangen met actieve coping en vermijdende coping.

In Tabel 3 staan de correlaties tussen de verschillende variabelen samengevat.

Tabel 3.
Correlatie en significantie van verscheidene factoren

Factor	Actieve coping		Vermijdende coping	
	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Externaliserend probleemgedrag	-.18	.06	.08	.43
Internaliserend probleemgedrag	-.16	.10	.11	.24
Zelfvertrouwen	.39	.02	-.22	.02
Gevoelens over adoptie	-.24	.01	-.03	.73
Leeftijd komst in adoptiegezin	-.11	.27	-.00	.99

Probleemgedrag en coping

Ten eerste is de samenhang tussen probleemgedrag en coping onderzocht middels een correlatie. De correlatie tussen externaliserend probleemgedrag en actieve coping is bijna significant en negatief (zie Tabel 3). De correlatie tussen internaliserend probleemgedrag en actieve coping is niet significant (zie Tabel 3).

De correlaties tussen zowel externaliserend als internaliserend probleemgedrag en vermijdende coping blijken niet significant te zijn.

Zelfvertrouwen en coping

Vervolgens is getoetst of meer zelfvertrouwen gerelateerd is aan het gebruik van actieve coping en minder zelfvertrouwen juist aan het gebruik van vermijdende coping. Er werden significante correlaties gevonden tussen zelfvertrouwen en beide types coping; meer zelfvertrouwen hangt samen met meer actieve coping en minder vermijdende coping (zie Tabel 3).

Gevoelens over adoptie en coping

Daarna is de correlatie tussen gevoelens over adoptie en actieve coping getoetst. Er werd een significante relatie gevonden tussen gevoelens over de adoptie en actieve coping. Deze relatie is negatief, dit betekent dat geadopteerden die meer negatieve gevoelens over de adoptie hebben, meer actieve coping gebruiken (zie Tabel 3). Er werd geen significant verband gevonden tussen gevoelens over de adoptie en vermijdende coping.

Leeftijd op het moment van plaatsing en coping

Tot slot is de samenhang tussen de leeftijd op het moment van aankomst in het adoptiegezin en coping getoetst. Er werden echter geen significante verbanden gevonden tussen de leeftijd op het moment van plaatsing en coping (zie Tabel 3).

REGRESSIE

Om te kijken wat de beste voorspeller voor coping is, zijn er regressieanalyses uitgevoerd voor actieve en vermijdende coping.

Actieve coping

Eerst is er onderzocht welke variabelen het sterkst samenhangen met actieve coping. Er is een hiërarchische regressie uitgevoerd, waarbij externaliserend en internaliserend probleemgedrag evenals zelfvertrouwen gebruikt zijn als voorspellers in de eerste stap. In de tweede stap zijn specifieke variabelen voor adoptie toegevoegd, namelijk de leeftijd op het moment van komst in het

adoptiegezin en de gevoelens over adoptie.

In de eerste stap bleek probleemgedrag geen significante voorspeller van actieve coping te zijn. Zelfvertrouwen bleek wel een significante voorspeller van actieve coping te zijn (zie Tabel 4).

Samen zorgden zij voor 14,6% verklaarde variantie van actieve coping.

In de tweede stap bleken de leeftijd op het moment van komst in het adoptiegezin en de gevoelens over adoptie geen significante voorspellers van actieve coping te zijn. Wel zorgden zij voor een significante toevoeging van 2,2% op de verklaarde variantie van actieve coping (zie Tabel 4).

Tabel 4.
Regressiemodel actieve coping

Stap	Factor	Bèta	<i>p</i>	R2
Stap 1	Externaliserend probleemgedrag	-.10	.46	.146
	Internaliserend probleemgedrag	.13	.37	
	Zelfvertrouwen	.40	.00	
Stap 2	Leeftijd komst in adoptiegezin	-.10	.29	.022
	Gevoelens over adoptie	-.11	.26	
Totale model				.168

Vermijdende coping

Vervolgens is er onderzocht welke variabelen het sterkst samenhangen met vermijdende coping. Er is wederom een hiërarchische regressie uitgevoerd, waarbij externaliserend en internaliserend probleemgedrag evenals zelfvertrouwen zijn gebruikt als voorspellers in stap een. Vervolgens zijn adoptiespecifieke variabelen toegevoegd in stap twee, dit betreffen de leeftijd op het moment van komst in het adoptiegezin en de gevoelens over adoptie.

In de eerste stap bleken probleemgedrag en zelfvertrouwen geen significante voorspellers van vermijdende coping te zijn (zie Tabel 5). Samen zorgden zij voor 3,6% verklaarde variantie van vermijdende coping.

In de tweede stap bleken beide variabelen ook geen significante voorspeller te zijn van vermijdende coping. Zij zorgden voor een toevoeging van 1,2% op de verklaarde variantie van vermijdende coping, deze is niet significant (zie Tabel 5).

Tabel 5.
Regressiemodel vermijdende coping

Stap	Factor	Bèta	<i>p</i>	R2
Stap 1	Externaliserend probleemgedrag	-.05	.72	.036
	Internaliserend probleemgedrag	.06	.68	
	Zelfvertrouwen	-.18	.13	
Stap 2	Leeftijd komst in adoptiegezin	-.03	.74	.012
	Gevoelens over adoptie	-.11	.32	
Totale model				.048

CONCLUSIE EN DISCUSSIE

In deze scriptie is gekeken naar de vraag hoe externaliserend en internaliserend probleemgedrag, zelfvertrouwen, gevoelens over de adoptie en de leeftijd op het moment van plaatsing in het adoptiegezin samenhangen met actieve en vermijdende coping. Vervolgens is

uitgezocht wat de beste voorspeller van coping is. De gegevens zijn verkregen uit een aselecte steekproef van 115 respondenten die verschillende vragenlijsten hebben ingevuld.

Discussie

Probleemgedrag en coping

Uit de resultaten blijkt dat er geen significante relaties zijn gevonden tussen zowel externaliserend als internaliserend probleemgedrag en de verschillende coping strategieën bij volwassen geadopteerden. Wel werd er een trend gevonden voor een samenhang tussen het vertonen van minder externaliserend probleemgedrag en het gebruik van meer actieve coping strategieën. Echter is er een grotere steekproef nodig om te onderzoeken of deze relatie significant is.

Uit de eerder besproken onderzoeken bleek dat geadopteerden meer kans hebben op het vertonen van probleemgedrag en dat dit kan leiden tot het gebruik van vermijdende coping strategieën. Uit de meta-analyse van Juffer en Van IJzendoorn (2005) kwam echter al naar voren dat een groot deel van de internationaal geadopteerden geen probleemgedrag vertoont. Ook uit een overzicht van studies van Rushton & Minnis (1997) naar adoptie bij kinderen blijkt dat veel geadopteerden geen probleemgedrag vertonen. Dit zou kunnen verklaren waarom er in deze scriptie geen significante relaties zijn gevonden tussen probleemgedrag en coping.

Zelfvertrouwen en coping

Uit de resultaten is gebleken dat het hebben van meer zelfvertrouwen samenhangt met het gebruik van actieve coping strategieën, het hebben van minder zelfvertrouwen hangt samen met het gebruik van vermijdende coping strategieën. Ook in eerder besproken onderzoek werd deze uitkomst gevonden (Martyn-Nemeth, Penckofer, Gulanick, Velsor-Friedrich & Bryant, 2009).

Gevoelens over de adoptie en coping

Er is gevonden dat volwassen geadopteerden met meer negatieve gevoelens over de

adoptie, meer gebruik maken van actieve coping strategieën. Er werd juist verwacht dat volwassen geadopteerden met meer negatieve gevoelens over de adoptie meer gebruik zouden maken van vermijdende coping strategieën, omdat dit ook bij kinderen het geval is (Smith & Brodzinsky, 2002).

Een verklaring voor dit resultaat zou kunnen zijn dat voor de respondenten in deze scriptie de negatieve gevoelens over de adoptie samenhangen met nieuwsgierigheid naar de biologische ouders. Uit onderzoek van Tieman, van der Ende en Verhulst (2008) blijkt dat geadopteerden met meer negatieve gevoelens over adoptie vaker op zoek gaan naar hun biologische ouders. Dit op zoek gaan naar de biologische ouders kan ook worden gezien als een actieve coping strategie. Een dergelijke nieuwsgierigheid zou dit verband dus kunnen verklaren.

Het kan echter ook zijn dat de vragenlijst die is gebruikt voor het meten van gevoelens over adoptie, niet juist is. De vragenlijst is opgesteld door de onderzoekers zelf en daardoor is niet duidelijk of deze valide en betrouwbaar is.

Leeftijd op het moment van plaatsing in het adoptiegezin en coping

Uit de resultaten bleek geen relatie tussen de leeftijd op het moment van plaatsing en het gebruik van coping bij volwassen geadopteerden. Veel geadopteerde kinderen komen uit een omgeving waarbij zij kans hebben om negatieve ervaringen te hebben opgedaan (Juffer & Van IJzendoorn, 2007). Uit eerder onderzoek blijkt dat kinderen die vroeger mishandeld of verwaarloosd zijn, alleen coping strategieën ontwikkelen die zijn toegespitst op deze mishandeling of verwaarlozing (Crittenden & DiLalla, 1988). Er was nog niet bekend of de leeftijd van adoptie ook een relatie vertoont met het gebruik van coping strategieën.

Omdat er in deze scriptie geen relaties zijn gevonden tussen de leeftijd op het moment van plaatsing en coping in de volwassenheid, kan er worden gezegd dat deze coping in de volwassenheid afhankelijk is van andere factoren. Echter, het kan ook zijn dat de respondenten in deze steekproef geen vroege negatieve ervaringen hebben opgedaan. Er is een grotere steekproef nodig om te kijken

of deze relatie significant is. Ook moet er in vervolgonderzoek expliciet worden gevraagd of de respondenten vroege negatieve ervaringen hebben opgedaan voorafgaand aan de adoptie.

Voorspeller coping

Uit de resultaten blijkt dat zelfvertrouwen het sterkst samenhangt met actieve coping. Zoals hierboven beschreven werd er al een significante relatie tussen meer zelfvertrouwen en het gebruik van actieve coping strategieën gevonden. Echter werd er eerder ook een significante relatie tussen negatieve gevoelens en het gebruik van actieve coping gevonden. Na het meenemen van de andere factoren verdwijnt dit effect. Het zou kunnen zijn dat dit verband toch niet zo sterk blijkt te zijn of er is sprake van een derde variabele die de gevoelens over adoptie en coping beïnvloedt. In verder onderzoek zou er gekeken moeten worden of en welke variabele dit verband beïnvloedt.

Er zijn geen significante samenhangen gevonden tussen de verschillende factoren en vermijdende coping. Voor het onderzoeken van vermijdende coping is gebruik gemaakt van drie van de acht items van de Utrechtse Coping Lijst. Cronbach's alpha bleek .60 en dus was de schaal minder betrouwbaar. Dit kan mogelijk verklaren waarom er weinig significante verbanden zijn gevonden tussen de verschillende factoren en het gebruik van vermijdende coping strategieën.

Beperkingen

Het onderzoek beschreven in deze scriptie kent een aantal beperkingen die genoemd moeten worden. Ten eerste is voor deze scriptie slechts gebruik gemaakt van een aselechte steekproef van 115 respondenten. In de oorspronkelijke studie deden er 930 respondenten mee. Door in vervolgonderzoek van de gehele steekproef gebruik te maken, kan er een betere representatie van de werkelijkheid worden gemaakt.

Ten tweede is in dit onderzoek slechts gebruik gemaakt van een deel van de 'Utrechtse Coping Lijst'. Voor het meten van actieve coping zijn twee items minder dan in de oorspronkelijke vragenlijst gebruikt; voor het meten van vermijdende coping zijn vijf items minder dan in de

oorspronkelijke vragenlijst gebruikt. Hierdoor kan er een onjuiste afspiegeling van de resultaten zijn gegeven.

Tot slot is er in dit onderzoek alleen gebruik gemaakt van zelfrapportage vragenlijsten. Hierdoor is er alleen informatie vergaard via de respondenten zelf. Het kan zijn dat de volwassen geadopteerden niet alle vragenlijsten naar waarheid hebben ingevuld of niet overal het antwoord op wisten. Zo kan er relevante informatie missen.

Conclusie

Er is nog veel werk te doen als het gaat om het verkrijgen van inzicht in het reilen en zeilen van volwassen internationaal geadopteerden in Nederland. De eerste stap is gezet en het blijkt dat vooral zelfvertrouwen een goede voorspeller is van het gebruik van coping. Volwassen geadopteerden met meer zelfvertrouwen maken meer gebruik van actieve coping strategieën. Daartegenover gebruiken volwassen geadopteerden met minder zelfvertrouwen juist meer vermijdende coping strategieën. Voor volwassen geadopteerden die moeite hebben met het oplossen van problemen, is het dus wellicht verstandig om aan de slag te gaan met het opkrikken van hun zelfvertrouwen. Zo slaan zij twee vliegen in één klap.

REFERENTIELIJST

- Achenbach, T.M., & Rescorla, L.A. (2003). *Manual for the ASEBA Adult Forms & Profiles*.
Burlington, Vermont: University of Vermont, Research Center for Children, Youth, & Families.
- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., & Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review, 30*, 217-237.
- Carver, C.S., & Connor-Smith, J. (2010). Personality and coping. *Annual Reviews Psychology, 61*, 679- 704.
- Compas, B.E., Connor-Smith, J.K., Saltzman, H., Thomsen, A.H., & Wadsworth, M.E. (2001). Coping with stress during childhood and adolescence: Problems, progress, and potential in theory and research. *Psychological Bulletin, 127*, 87-127.
- Crittenden, P.M., & DiLalla, D.L. (1988). Compulsive compliance: The development of an inhibitory coping strategy in infancy. *Journal of Abnormal Child Psychology, 16*, 585-599.
- Garnefski, N., Legerstee, J., Kraaij, V., Kommer, van den, T., & Teerds, J. (2002). Cognitive coping strategies and symptoms of depression and anxiety: A comparison between adolescents and adults. *Journal of Adolescence, 25*, 603-611.
- Gunnar, M.R., Bruce, J., & Grotevant, H.D. (2000). International adoption of institutionally reared children: Research and policy. *Development and Psychopathology, 12*, 677-693.
- Juffer, F., & Van IJzendoorn, M.H. (2005). Behavior problems and mental health referrals of international adoptees. *American Medical Association, 293*, 2501-2512.
- Juffer, F., & Van IJzendoorn, M.H. (2007). Adoptees do not lack self-esteem: A meta-analysis of studies on self-esteem of transracial, international, and domestic adoptees. *Psychological Bulletin, 133*, 1067-1083.

- Levy-Shiff, R. (2001). Psychological adjustment of adoptees in adulthood: Family environment and adoption-related correlates. *International Journal of Behavioral Development, 25*, 97-104.
- Martyn-Nemeth, P., Penckofer, S., Gulanick, M., Velsor-Friedrich, B., & Bryant, F.B. (2009). The relationships among self-esteem, stress, coping, eating behavior, and depressive mood in adolescents. *Research in Nursing & Health, 32*, 96-106.
- Nederlands Jeugdinstuut (1993). *Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie*. 's- Gravenhage.
- Padgett, D.A., & Glaser, R. (2003). How stress influences the immune response. *Trends in Immunology, 24*, 444-448.
- Penley, J.A., & Tomaka, J. (2002). Associations among the big five, emotional responses, and coping with acute stress. *Personality and Individual Differences, 32*, 1215-1228.
- Penley, J.A., Tomaka, J., & Wiebe, J.S. (2002). The association of coping to physical and psychological health outcomes: A meta-analytic review. *Journal of Behavioral Medicine, 25*, 551-603.
- Ploeg, van der, J. (2013). *Stress bij kinderen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rushton, A., & Minnis, H. (1997). Annotation: Transracial family placement. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 38*, 147-159.
- Schreurs, P.J.G., & Willige, van de, G. (1988) *UCL: Utrechtse Coping Lijst*. Amsterdam: Pearson.

- Schreurs, P.J.G., Willige, van de, G., Brosschot, J.F., Tellegen, B., & Graus, G.M.H. (1993). *De Utrechtse Coping Lijst: UCL*. Amsterdam: Pearson.
- Selman, P. (2006). Trends in intercountry adoption: Analysis of data from 20 receiving countries, 1998-2004. *Journal of Population Research*, 23, 183-204.
- Smith, D.W., & Brodzinsky, D.M. (2002). Coping with birthparent loss in adopted children. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 43, 213-223.
- Stams, G.J.M., Juffer, F., Rispen, J., & Hoksbergen R.A.C. (2000). The development and adjustment of 7-year-old children adopted in infancy. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41, 1025-1037.
- Tieman, W., van der Ende, J., & Verhulst, F.C. (2005). Psychiatric disorders in young adult intercountry adoptees: An epidemiological study. *The American Journal of Psychiatry*, 162, 592-598.
- Tieman, W., van der Ende, J., & Verhulst, F.C. (2008). Young adult international adoptees' search for birth parents. *Journal of Family Psychology*, 22, 678-687.
- Verhulst, F.C., Althaus, M., & Versluis-den Bieman, H.J.M. (1990). Problem behavior in international adoptees: I. an epidemiological study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 29, 94-103.
- Verhulst, F.C., Althaus, M., & Versluis-den Bieman, H.J.M. (1992). Damaging backgrounds: Later adjustment of international adoptees. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 31, 518-524.